

Vindplaats van liefde en hoop

Voorganger: Ds. Heleen Weimar
De Lichtbron Hilversum

Schriftlezing Oude Testament: Exodus 40,34-38

Tweede Schriftlezing: Johannes 1,1-5 en 14-18 (Naardense Bijbel)

Schriftlezing Evangelie: Lucas 2,8-20

Prediking

Gemeente van Jezus Christus,

‘Het spreken van God is vlees-en-bloed geworden;
het heeft bij ons zijn tent opgeslagen
en wij hebben zijn glorie aanschouwd
... vol van genade en waarheid’,

schrijft Johannes.

Het woord glorie in dit Bijbelvers is een vertaling van het Hebreeuwse woord k^ebod, en het Griekse woord δοξα. Het is moeilijk dit Hebreeuwse woord k^ebod in één Nederlands woord te vatten. Het wordt wel vertaald met majesteit, heerlijkheid, luister, lichtglans, schittering, schijnsel, eer en roem. Wanneer in de Bijbel verteld of bezongen wordt dat God verschijnt, dan is er iets prachtigs te bespeuren. Wat is dat majesteitelijke, dat glorieuze? In ieder geval het omgekeerde van bling-bling en schone schijn, want het is vol van genade en waarheid, schrijft Johannes. Wat zo schittert, is Gods liefde die glanst en is het fonkelen van de hoop, die aan God ontspringt.

De eenvoudige stal in Bethlehem baadde als het ware in vorstelijk licht, het leek wel een paleis, toen Jezus werd geboren. Juist in dat schamele onderdak kwam Jezus ter wereld, omdat Gods hart in het bijzonder uitgaat naar diegenen voor wie er geen plek is.

Omdat God juist daar zijn majesteit, zijn glorie – dat is: de glans van zijn liefde en de fonkeling van hoop – wil tonen.

Gods hart is zo groot dat alle mensen, al zijn schepselen erin passen. Wij leven in het grote hart van God. Maar een speciale plek is er in Gods hart voor degenen voor wie er geen plaats is bij de mensen. Degenen die niet welkom zijn, degene die teveel zijn, die onderweg zijn, op de vlucht of op zoek, degenen zonder vaste verblijfplaats of zonder verblijfsvergunning.

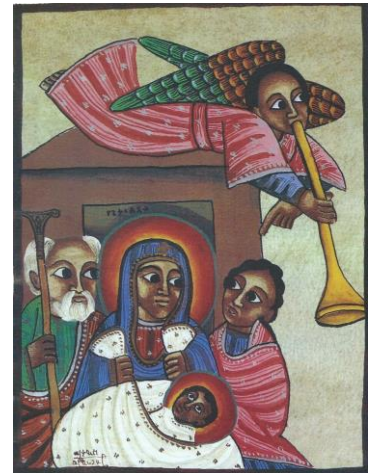
Voor zulke mensen in er in Gods hart een extra plaats ingeruimd.

Die gedachte over de ruimte van Gods hart gaat terug op een heel oude traditie.

Toen er voor de Hebreërs, een groep slaven in Egypte, geen plek meer was, toen men hen wilde uitroeien, toen ze moesten vluchten, toen ging Gods hart speciaal naar hen uit.

Onder hen wilde God zijn majesteit – dat is: de glans van zijn liefde en de fonkeling van hoop – tonen. Juist naar hen strekte Gods liefde zich uit. Juist hen wilde God hoop geven.

En zo hadden de Hebreërs tijden hun tocht door de woestijn, op zoek naar een plek om te wonen, een speciale tent voor God gemaakt, die buiten het tentenkamp werd opgezet.

Lukas 2 - Ethiopië

‘Tent van ontmoeting’ werd deze tent genoemd, want af en toe was God daar te ontmoeten. Dan daalde de wolk van God – teken van Gods onzichtbare aanwezigheid – neer op de tent en dan vulde Gods glorie – dat is: de glans van zijn liefde en de fonkeling van hoop – de hele ruimte van de tent. Dan sprak Mozes daar met God als met een vriend.

Het Latijnse woord voor tent is *tabernaculum*. Vernederlandst wordt de tent van ontmoeting ook wel ‘tabernakel’ genoemd.

Op deze traditie grijpt de evangelist Johannes terug, wanneer hij schrijft dat het spreken van God (Gods spreken zoals bij de schepping en zoals in gesprek met Mozes) – dat dit creatieve en vriendschappelijke spreken van God onder ons zijn tent heeft opgeslagen. ‘Het woord van God heeft onder ons gewoond’ vertaalt de Nieuwe Bijbelvertaling. Maar preciezer en met een duidelijker link naar Exodus geeft de Naardense Bijbel het weer: ‘Het spreken van God is een mens van vlees en bloed geworden en heeft bij ons zijn tent opgeslagen.’

Anderen vertalen: ‘Het Woord heeft onder ons getabernakeld’. Opnieuw gaat het hier om een ontmoetingstent, zoals de tabernakel in de woestijn.

Bij mensen onderweg, zelf ook een mensenkind onderweg, heeft Jezus, die sprekend God was, zijn tent opgezet. Want juist daar wil God er zijn, bij degenen voor wie er geen plek is, bij mensen onderweg, bij mensen die op zoek zijn.

Dat benadrukken ook de andere evangelisten. Lucas doet dat door te vertellen dat Jezus onderweg wordt geboren, als zijn ouders op reis zijn. En Lucas vertelt er nog eens bij dat er in een huis of in een herberg geen plaats was voor het kind en zijn ouders.

Matteüs laat zien dat Jezus vanaf het begin van zijn leven het lot van vluchtelingen deelde. Om aan het geweld van koning Herodes te ontkomen, moeten zijn ouders met hem vluchten naar Egypte. Jezus is een vluchtelingenkind.

Marcus heeft geen verhalen over Jezus’ geboorte, maar hij vertelt, net als de andere evangelisten, hoe Jezus vanaf zijn eerste openbare optreden vrijwel ononderbroken onderweg is. ‘De vossen hebben holen en de vogels hebben nesten, maar de Mensenzoon heeft geen plaats om zijn hoofd te ruste te leggen’ zegt Jezus tegen degenen die hem willen volgen (Matteüs 8,20). Maar juist onderweg ontmoet Jezus talloze mensen en trekt met hen op, letterlijk of figuurlijk. Was hij op één plek gebleven, dan had hij deze mensen nooit ontmoet.

En Marcus vertelt, net als de andere evangelisten, dat Jezus’ aandacht in het bijzonder uitgaat naar mensen die niet welkom zijn in huizen, aan maaltijden, in synagogen, en dat hij oog en hart heeft voor kinderen die worden weggestuurd. Jezus ontmoet ook mensen die om allerlei uiteenlopende redenen aan het dwalen zijn, de weg zijn kwijtgeraakt, die niet weten waar ze het zoeken moeten. Velen van hen laat Jezus op de één of andere manier ervaren, door zijn eigen ruimhartige benadering, dat er voor hen wel degelijk een plek is in het grote hart van God. Velen van hen vinden dan ook weer een plek onder de mensen.

Uiteindelijk is er voor Jezus zelf geen plek. Hij wordt niet langer geduld. Hij moet uit de weg worden geruimd en sterft de kruisdood.

Maar zijn liefde blijkt een ondoofbaar vuur. Het vlamt weer op. Jezus staat op en verschijnt nu hier, dan daar, als de Levende.

Het verhaal van Jezus, vanaf zijn geboorte, laat ons zien hoe God is. Dat bedoelt Johannes wanneer hij schrijft: 'Niemand heeft ooit God gezien, maar Jezus heeft hem uitgelegd, heeft hem ons doen kennen.'

Het beeld dat Jezus vanaf zijn geboorte van God geeft, volgens Johannes, is niet een God die zeer hoog troont, die zetelt in een hemels paleis, maar een God die afdaald en neerstrijkt, die een tent opzet, niet een God die alom tegenwoordig is, maar een God zonder vaste verblijfplaats. Een God die nu hier, dan daar verschijnt in zijn glorie, dat is: de glans van zijn liefde en de fonkeling van hoop.

We kunnen niet aanwijzen waar God precies te vinden zal zijn, zelfs niet in de Bijbel. Want als de Geest niet waait is God ook daar onvindbaar. Maar er zijn wel spóren aan te wijzen van Gods aanwezigheid, juist bij mensen onderweg, speciaal bij mensen die niet welkom zijn, in het bijzonder bij mensen op de vlucht. Sporen als een achtergebleven tentpin, een vergeeld stukje gras, een uitgedoofde vuurplaats – *God was here*, hier was Gods liefde voelbaar, hier gloorde nieuwe hoop. Hier, bij die achtergebleven haring, hebben mensen ervaren dat er altijd voor hen een plek is in het grote hart van God. Hier, op dit stukje gras, zijn mensen geïnspireerd geraakt door die goddelijke gastvrijheid en ruimhartigheid. Hier, op de plek van deze vuurplaats heeft het vuur van Gods liefde gebrand.

Hopelijk zijn er ook op de wegen die wij gaan, ook op onze zoektochten, ook op onze levensreis zulke sporen te vinden, die ons laten zien: op de momenten dat het erop aankwam, voor onszelf of voor anderen, was er iets als een ontmoetingstent, een ruimte voor het creatieve en vriendschappelijke spreken van God.

En misschien, wie zal het zeggen, zal dit kerstfeest, deze dag, deze plek achteraf gezien ook wel zo'n spoor zijn, een vindplaats van Gods majesteit, dat is: de glans van zijn liefde en de fonkeling van nieuwe hoop.

Amen